

تراکئوستومی

آنچه بیمار بایستی بداند:

تراکئوستومی: تراکئوستومی عبارت است از باز کردن یک راه هوایی از قسمت جلو گردن و ارتباط دادن راه هوایی نای به بیرون توسط لوله فلزی یا پلاستیکی

این روش اغلب در اتاق عمل و تحت بیهوشی عمومی انجام می شود اما در موارد بسیار ضروری در اورژانس یا در ICU نیز گذاشته می شود.

انواع تراکئوستومی: ۱- موقت ۲- دائمی

موارد کاربرد تراکئوستومی: ۱- در بیمارانی که مدت طولانی از دستگاه تهویه مصنوعی استفاده می کنند و نیاز به راه هوایی مطمئن دارند. ۲- برای

پیشگیری از آسیب‌رسان شدن در بیماران بیهوش و فلج ۳- تخلیه ترشحات زیاد و حجیم از راه های تنفسی و پاک سازی موثر ترشحات ۴- در انسداد و

تروماهای شدید راه های هوایی فوقانی ۵- در بیماری های عصبی عضلانی و سرطان ها در مراحل پایانی بیماری

مزایای تراکئوستومی: ۱- مقاومت راه های تنفسی در مقابل جریان هوای کمتر ۲- تنفس آسان تر ۳- خارج شدن ترشحات راحت تر ۴- پذیرش بیشتر

توسط بیمار ۵- راحتی بیشتر برای بیمار ۶- امکان تغذیه از راه دهان ۷- راه مناسب جدا کردن بیمار از دستگاه تنفس مصنوعی

عوارض تراکئوستومی: خونریزی- آسیب به مری- احتباس هوا در اطراف ریه ها- آسیب عصبی به تارهای صوتی- احتباس هوا در پوست اطراف

تراکئوستومی- خارج شدن تصادفی لوله تراک- نازک شدن نای

تغذیه:

- ✓ قبل از هر بار تغذیه چک کنید کاف لوله پرباد باشد تا آسیب‌رسان نگردد.
- ✓ برای شروع رژیم بهتر است ابتدا از تکه های یخ استفاده نماید.
- ✓ در صورت نداشتن تهوع و داشتن حرکات روده ای بعد از اجازه پزشک می توانید مایعات را آغاز نمایید. در صورت تحمل در مرحله بعد می توانید غذای پوره مصرف نمایید. نشان دهنده برگشت حرکات روده ای دفع گاز و شنیده شدن صداهای شکمی می باشد.
- ✓ سعی کنید روزانه از سبزیجات و میوه جات تازه و پرکالری و پر پروتئین به مقدار زیاد استفاده نمایید.
- ✓ می بایست روزانه ۸-۱۲ لیوان مایعات مصرف نمایید. به رقیق شدن ترشحات و خروج راحت تر آن کمک می نماید.
- ✓ از مصرف الکل و نوشیدنی های کافئین دار و دخانیات خودداری نمایید. بهبودی را با تاخیر مواجه می کند.
- ✓ خوردن شیرینی جات مصنوعی را به حداقل برسانید زیرا سبب غلیظ شدن ترشحات می گردد.

فعالیت:

- دوره بهبودی ممکن است چندین هفته ممکن است طول بکشد.
- موقع استراحت زیر سر ۳۰ درجه بالا باشد زیرا تورم محل تراکئوستومی را کاهش می دهد.
- در اسرع وقت طبق دستور دکتر فعالیت نشستن یا پیاده روی را شروع کنید تا از بروز مشکلات مانند لخته شدن خون در پاها جلوگیری نمایید.
- از خم شدن و فین کردن و عطسه و سرفه پر فشار بپرهیزید زیرا خونریزی را تشدید می نماید.

مراقبت از زخم:

- ✚ لوله و محل برش همواره تمیز باشد.
- ✚ گاز زیر تراک را در صورت آلوده شدن تعویض نمایید ولی آن را قیچی نکنید. پرز وارد راه هوایی شده و سبب عفونت می شود.
- ✚ بند تراکئوستومی را طوری ببندید دو انگشت به راحتی از زیر آن رد شود.
- ✚ بهداشت دهان را رعایت نمایید. حداقل دو بار در روز مسواک بزنید و دهانشویه خود را سه بار در روز مصرف نمایید.

داروها:

- مصرف داروها طبق دستور پزشک و مراجعه به پزشک معالج در زمان تعیین شده و قبل از اتمام داروها

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی خراسان رضوی

بیمارستان شهید کلمیاب

تراکئوستومی

- دوره های درمانی را حتی بعد از بهبودی کامل ادامه دهید.
- در صورت بروز هر گونه واکنش به دنبال مصرف داروها به پزشک خود مراجعه نمایید.
- از داروهای مسکن استروئیدی مانند آسپرین و ناپروکسن به دلیل افزایش خطر خونریزی استفاده نکنید.
- مکمل هایی مانند ویتامین E می تواند سبب افزایش خطر خونریزی می شود.

ساکشن:

- ✓ زمانی بیمار را ساکشن نمایید که صداهای غیر طبیعی در ریه شنیده شود و تنفس وی صدا دار باشد یا ترشحات سیار زیاد باشد که سبب مسدود شدن راه هوایی شده باشد. ساکشن غیر ضروری سبب آسیب به دستگاه تنفسی و افزایش خطر عفونت می گردد.
- ✓ قبل از ساکشن دستگاه بخور و فیزیوتراپی تنفسی را انجام دهید. جهت فیزیوتراپی دستان خود را به شکل کاپ کرده و از پایین قفسه سینه با ضربه های متعدد به سمت بالا حرکت نمایید.
- ✓ قبل از ساکشن با بیمار صحبت نموده و مراحل را به وی توضیح دهید تا دچار اضطراب نگردد. اضطراب سبب تنگ شدن مجاری تنفسی می گردد.
- ✓ قبل از ساکشن دستان خود را با آب و صابون بشوید و ضد عفونی نمایید.
- ✓ قبل از ساکشن به بیمار ۳-۵ دقیقه اکسیژن بدهید.
- ✓ هیچگاه بیشتر از ۱۰ ثانیه بیمار را ساکشن نکنید. ساکشن زیاد سبب کاهش ریت قلبی می گردد.
- ✓ هیچ شی را وارد تراک بیمار نکنید.

سایر مراقبت ها:

- ✓ به دلیل کاهش آسیب های ناشی از تماس با هوای خشک از بخور مرطوب استفاده نمایید.
- ✓ از تماس فرد دارای تراک با بیماران مبتلا به سرماخوردگی یا عفونت دستگاه تنفسی جلوگیری نمایید.
- ✓ محیط بیمار عاری از گرد و غبار و حشرات باشد.
- ✓ سردی و گرمی بیش از حد هوا سبب آذردگی راه هوایی بیمار می گردد.
- ✓ افرادی که دارای تراکئوستومی می باشند از انجام شنا می بایست خودداری نمایند. زیرا ورود آب به تراکئوستومی سبب بروز مشکلاتی برای فرد می شود.
- ✓ از آن جایی که هوا از روی تارهای صوتی عبور نمی کند لذا بیمار صدا ندارد. جهت برقراری ارتباط با وی می توان از لب خوانی یا نوشتن مطالب استفاده کرد.
- ✓ بیمار می بایست جهت حرف زدن روی منفذ ایجاد شده را به مدت کوتاهی بگیرد و صحبت نماید.
- ✓ جهت پیشگیری از بروز زخم بستر می بایست هر دو ساعت تغییر وضعیت داشته باشید. پوست را به طور مداوم از نظر بروز زخم بستر بررسی نمایید. بهتر است از تشک مواج برای بیمار استفاده شود.
- ✓ جهت پیشگیری از بروز عفونت ریه بهتر است در طول روز چندین مرتبه تنفس عمیق داشته باشید..

در صورت بروز علائم زیر بلافاصله به پزشک مراجعه نمایید:

تب کنترل نشده- ترشح عفونی از محل تراکئوستومی- درد شدید که به مسکن جواب نمی دهد- مشکلات تنفسی- کاهش اکسیژن خون- کبودی پیرونده بستر ناخن و لب ها- تورم و کبودی پیرونده در محل تراک-خونریزی از تراک

جهت پیگیری و سوالات خود می توانید با کلینیک پرستاری خود مراقبتی به شماره ۰۵۱۳۸۰۲۶۱۵۹ تماس حاصل نمایید.

سایت بیمارستان: <http://h-kamyab.mums.ac.ir>

با اسکن بارکد، از مطالب آموزشی سایت بیمارستان استفاده نمایید.

کد پمفلت: J&F /6/1	سال تهیه: 1401
گروه هدف: بیماران	بازنگری: 1404